

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
PEDRO CRUZ VILLALÓN
esitatud 29. aprillil 2014¹

Kohtuasi C-399/12

**Saksamaa Liitvabariik
versus
Euroopa Liidu Nõukogu**

(tühistamishagi, mille on esitanud Saksamaa Liitvabariik)

Rahvusvahelised organisatsioonid — Lepingute sõlmimise menetlus — Lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavate seisukohtade kehtestamine — Rahvusvahelise Viinamarja- ja Veiniorganisatsiooni (OIV) resolutsioonid — ETLT artikli 218 lõige 9 — Liikmesriikide lepingud — Õiguslik toime — Analoogia

1. Aastate jooksul on Euroopa Liidust saanud tunnustatud liige rahvusvahelistes organisatsioonides.² Aluslepingute sätetest on selles kontekstis oluline ETLT artikli 218 lõige 9, mis sisaldab menetlusõiguslikku alust, millele tuginedes kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte. Käesolev tühistamishagi tõstatab küsimuse, kas kõnealune säte on kohaldatav eripärasel olukorras, millele on ühelt poolt iseloomulik, et liidu mõned liikmesriigid on organisatsiooni liikmed, kuid liit ise organisatsiooni ei kuulu, teiselt poolt aga on tegemist organisatsiooniga, mis põhimõtteliselt annab välja „soovitusi”.

2. Kohtuasja aluseks oli liidu ja liikmesriikide vaheline kooskõlastamine, mis puudutab tegutsemist Rahvusvahelises Viinamarja- ja Veiniorganisatsioonis (edaspidi ka „OIV”), mis on valitsustevaheline organisatsioon, mille tegevus hõlmab viinamarjakasvatust ning veiniproduktide, veinijookide, lauaviinamarjade, rosinate ja muude viinamarjasaaduste tootmist. Paljud liidu liikmesriigid on organisatsiooni liikmed, kuid liit ise organisatsiooni ei kuulu. 18. juunil 2012 võttis nõukogu kvalifitseeritud hääleteenamusega, tuginedes ETLT artiklile 43 koostoimes artikli 218 lõikega 9, esmakordselt vastu otsuse, millega kehtestatakse Euroopa Liidu nimel vastu võetav seisukoht seoses Rahvusvahelise Viinamarja- ja Veiniorganisatsiooni (OIV) teatavate resolutsioonidega. Otsuse vastu hääletanud Saksamaa Liitvabariik tegi oma seisukoha kohta protokollilise avalduse ja esitas seejärel käesoleva tühistamishagi.

1 — Algkeel: saksa.

2 — Hoffmeister, F., „Outsider or Frontrunner? Recent Developments under International and European Law on the Status of the European Union in International Organizations and Treaty Bodies”, *CMLR* 44, 2007, lk 41, 68.

3. Lisaks käesoleva kohtuasja asjaoludele on selgitamist vajavatel õigusküsimustel oluline tähtsus liidu ja liikmesriikide vahel väliskaubanduse valdkonnas kujunenud suhete seisukohast. Paljudesse rahvusvahelistesse organisatsioonidesse kuuluvad küll liidu liikmesriigid, kuid mitte liit ise, põhjuseks on siin juba rahvusvahelise õiguse ajalooline areng. Sageli on see nii ka juhul, kui asjaomane organisatsioon on tegev liidu pädevusse kuuluvas valdkonnas. Selliseid olukordi silmas pidades saab Euroopa Kohus käesolevas kohtuasjas teha otsuse, millele tuginedes on võimalik lahendada tulevikus tekkivaid sarnaseid olukordi.

I. Õiguslik raamistik

A. Rahvusvaheline õigus

4. OIV asutati selle praegusel kujul 3. aprilli 2001. aasta rahvusvahelise lepinguga Rahvusvahelise Viinamarja- ja Veiniorganisatsiooni (O.I.V.) (edaspidi ka „leping”)³ asutamise kohta ja see kujutab endast 1924. aastal asutatud Rahvusvahelise Veiniamet⁴ järglasorganisatsiooni.

5. Organisatsiooni eesmärk on muu hulgas „aidata kaasa olemasolevate tavade ja standardite ühtlustamisele rahvusvahelises ulatuses ja vajaduse korral uute rahvusvaheliste standardite väljatöötamisele, et parandada viinamarja- ja veinitorudete väljatöötamise ja turustamise tingimusi ning võtta arvesse tarbijate huvisid” (lepingu artikli 2 lõike 1 punkt c).

6. Vastavalt lepingu artikli 2 lõike 2 punktile b täidab OIV nimetatud eesmärkide saavutamiseks muu hulgas järgmisi ülesandeid:

„Soovituste väljatöötamine ja sõnastamine ning nende kohaldamise kontrollimine koos oma liikmetega, eeskätt järgmistes valdkondades:

- i) veinitootmise tingimused,
- ii) veinivalmistustavad,
- iii) toodete määramine ja/või kirjeldamine, märgistamine ja turule viimise tingimused,
- iv) viinamarjatorudete analüüsi- ja hindamismeetodid.”

7. Lepingu artikkel 8 on sõnastatud järgmiselt:⁵

„Rahvusvaheline valitsustevaheline organisatsioon võib O.I.V. töös osaleda või O.I.V. liikmeks astuda ja organisatsiooni rahastamisele kaasa aidata tingimustel, mille määrab täidesaatva komitee ettepanekul igal konkreetsel juhul eraldi kindlaks üldkogu.”

3 — *Bundesgesetzblatt* II (edaspidi „*BGBI*”) 2002, lk 2733. Vastavalt lepingu artiklile 19 on lepingu prantsus-, hispaania- ja ingliskeelne versioon võrdselt autentsed.

4 — 29. novembril 1924 Pariisis sõlmitud leping Rahvusvahelise Veiniinstituudi loomise kohta. Tõlge saksa keelde sisaldub näiteks Austria Vabariigi *BGBI* 1930, lk 241. Nime „Rahvusvaheline Veiniamet” võttis organisatsioon kasutusele 4. septembril 1958.

5 — Eelkäijaorganisatsioon nägi liikmetena ilmselgelt ette vaid riike, kuna Rahvusvahelise Veiniinstituudi loomise Pariisi lepingu artikkel 6 sätestas: „Kõik riigid, kes ei ole käesolevale lepingule alla kirjutanud, võivad lepinguga ühineda [...]”.

B. Liidu õigus

1. Esmane õigus

8. EL lepingu artikli 4 lõike 3 esimene lause näeb ette:

„Kooskõlas lojaalse koostöö põhimõttega abistavad liit ja liikmesriigid täielikus vastastikus austuses üksteist aluslepingutest tulenevate ülesannete täitmisel.”

9. ELTL artikkel 218 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Ilma et see piiraks artikli 207 sätete kohaldamist, peetakse liidu ja kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide vaheliste lepingute üle läbirääkimisi ja selliseid lepinguid sõlmitakse vastavalt järgmisele menetlusele. [...]

9. Nõukogu võtab komisjoni või liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega peatatakse lepingu täitmine ja kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku. [...]

11. Liikmesriik, Euroopa Parlament, nõukogu või komisjon võib taotleda Euroopa Kohtult arvamust selle kohta, kas kavandatav leping on aluslepingutega kooskõlas. [...]”

2. Teisene õigus

10. 1. augustil 2008 jõustunud nõukogu määrus nr 479/2008⁶ oli teisese õiguse aktidest esimene,⁷ milles sisaldasid dünaamilised viited OIV resolutsioonidele. Nõukogu määrusega nr 491/2009⁸ võeti kõnealused veinituru ühist korraldust käsitlevad normid üle nõukogu määrusesse (EÜ) nr 1234/2007 (ühise turukorralduse ühtne määrus)⁹.

11. Ühise turukorralduse ühtse määruse artikkel 120f on sõnastatud järgmiselt:

„Komisjon, lubades veinivalmistustavade kasutamist vastavalt artikli 195 lõikes 4 osutatud menetlusele:

a) tugineb Rahvusvahelise Veiniameti soovitatud ja avaldatud veinivalmistustavadele ja selliste veinivalmistustavade katselise kasutamise tulemustele, mille kasutamiseks ei ole veel luba antud; [...]

6 — Nõukogu 29. aprilli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 479/2008, mis käsitleb veinituru ühist korraldust ja millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1493/1999, (EÜ) nr 1782/2003, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 3/2008 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EMÜ) nr 2392/86 ja (EÜ) nr 1493/1999 (ELT L 148, lk 1).

7 — Saksamaa poolt kohtuistungil esitatud märkuste kohaselt kasutas ühendus OIV ja selle eelkäijaorganisatsiooni resolutsioone alates 1971. aastast abimaterjalidena. OIV-d mainiti asjaomastes õigusaktides ka enne 2008. aastat, näiteks nõukogu 20. detsembri 2005. aasta määruse (EÜ) nr 2165/2005 (ELT L 345, lk 1) põhjenduses 4, komisjoni 11. oktoobri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1507/2006 (ELT L 280, lk 9) põhjenduses 1. Vt ka nõukogu 7. mai 2007. aasta määruse nr 519/2007 (ELT L 123, lk 1) põhjendus 2.

8 — Nõukogu 25. mai 2009. aasta määrus (EÜ) nr 491/2009, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) (ELT L 154, lk 1).

9 — Nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) (ELT L 299, lk 1), mida on korduvalt muudetud. Vt määruse nr 491/2009 põhjendus 3.

12. Sama määruse artikkel 120g sätestab:

„Rahvusvahelise Veiniameti soovitatud ja avaldatud analüüsimeetodeid ja eeskirju kasutatakse veinisektori toodete koostise määramiseks ja selle selgitamiseks, kas kõnealuseid tooteid on käideldud lubatud veinivalmistustavadest erinevatel.

Kui Rahvusvahelise Veiniameti soovitatud ja avaldatud meetodid ja eeskirjad puuduvad, võtab komisjon vastavad meetodid ja eeskirjad vastu vastavalt artikli 195 lõikes 4 osutatud menetlusele.

Kuni selliste eeskirjade vastuvõtmiseni kasutatakse nende asemel asjaomase liikmesriigi lubatud meetodeid ja eeskirju.”

13. Sama määruse artikli 158a lõige 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui asutamislepingu artikli 300 kohaselt sõlmitud lepingutes ei ole sätestatud teisiti, toodetakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tooteid kooskõlas Rahvusvahelise Veiniameti soovitatud ja avaldatud või käesoleva määruse ja selle rakendusmeetmete kohaselt ühenduse lubatud veinivalmistustavadega.”

14. Määruse nr 606/2009¹⁰ artikli 9 lõige 1 sätestab:

„Kui komisjoni direktiivis 2008/84/EÜ asjakohased sätted puuduvad, kohaldatakse veinivalmistamisel kasutatavate ainete puhtuse ja identifitseerimise suhtes määruse (EÜ) nr 479/2008 artikli 32 teise lõigu punkti e rakendamisel Rahvusvahelise Viinamarja- ja Veiniorganisatsiooni veinivalmistuskoodeksis sätestatud nõudeid.”¹¹

15. Määruse nr 606/2009 artikli 15 lõige 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Komisjon avaldab määruse (EÜ) nr 479/2008 artikli 31 esimeses lõigus [nüüd ühise turukorralduse ühtse määruse artikli 120g lõige 1] osutatud ja Rahvusvahelise Viinamarja- ja Veiniorganisatsiooni veini ja viinamarjavirde analüüsimeetodite kogumikus kirjeldatud analüüsimeetodite loetelu ja kirjelduse *Euroopa Ühenduse Teataja C*-seerias, kuna neid analüüsimeetodeid kohaldatakse, kui kontrollitakse veinisaaduste vastavust ühenduse tasandil kehtestatud piirmääradele ja nõuetele.”¹²

II. Kohtuasja ese, menetlus ja nõuded

16. Nõukogu võttis 18. juunil 2012 kvalifitseeritud häälteenamusega vastu otsuse, millega kehtestatakse Euroopa Liidu nimel vastu võetav seisukoht seoses Rahvusvahelises Viinamarja- ja Veiniorganisatsioonis (OIV) hääletamisele tulevate resolutsioonidega.¹³ Otsuse vastuvõtmisel tugineti ETLT artiklile 43 koostoimes artikli 218 lõikega 9.

17. Saksamaa Liitvabariik esitas 28. augusti 2012. aasta kirjaga hagi kõnealuse otsuse tühistamiseks. Saksamaa asus seisukohale, et otsuse vastuvõtmisel ei oleks tohtinud tugineda menetlusõigusliku alusena ETLT artikli 218 lõikele 9. Ühtegi teist menetlusõiguslikku alust ei paista nõukogu otsusel olevat.

10 — Komisjoni 10. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 606/2009, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 479/2008 teatavad rakenduseeskirjad seoses viinamarjasaaduste kategooriate, veinivalmistustavade ja asjaomaste piirangutega (ELT L 193, lk 1).

11 — Siin ilma viidatud tekstis sisalduvate joonealuste märkusteta.

12 — Kursiiv sisaldub originaalis.

13 — Nõukogu dokument 11436/12.

18. Tšehhi Vabariigile, Luksemburgi Suurhertsogiriigile, Ungarile, Madalmaade Kuningriigile, Austria Vabariigile ja Slovaki Vabariigile anti luba astuda menetlusse Saksamaa Liitvabariigi nõuete toetuseks, komisjonile anti luba astuda menetlusse nõukogu toetuseks.

19. Saksamaa Liitvabariik, keda toetavad tema poolel menetlusse astujad, palub

- tühistada nõukogu 18. juuni 2012. aasta otsus,
- mõista kohtukulud välja nõukogult.

20. Nõukogu, keda toetab komisjon, palub

- jätta hagi tervikuna põhjendamatusesse tõttu rahuldamata,
- teise võimalusena jätta otsuse tühistamise korral kehtima selle tagajärjed,
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

21. Pärast kirjaliku menetluse lõpetamistarutati hagi 26. novembri 2013. aasta kohtuistungil. Sellega seoses anti Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigile luba astuda menetlusse Saksamaa Liitvabariigi nõuete toetuseks.

III. Poolte argumendid

22. Saksamaa Liitvabariik tugineb hagi esitamisel üheleainsale tühistamise alusele: tema arvates ei oleks nõukogu tohtinud valida vaidlustatud otsuse menetlusõiguslikuks aluseks ETL artikli 218 lõiget 9. Saksamaa esitab sisuliselt argumendi, et kõnealune säte ei ole käesoleval juhul kohaldatav kahel põhjusel. Nimelt tuleb sätte sõnastuse, ülesehituse, ettevalmistavate materjalide ja ülesande põhjal teha järeldus, et säte ei ole kohaldatav liikmesriikidevahelistele lepingutele, vaid üksnes rahvusvahelistele lepingutele, mille pool on Euroopa Liit, ja kohaldamine ei tule kõne alla ka analoogia alusel. Liikmesriikide tegevuse kooskõlastamine rahvusvaheliste organisatsioonide organites, mis sätestatakse liikmesriikide endi rahvusvahelistes lepingutes, toimub kooskõlas EL lepingu artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö põhimõttega.¹⁴ Teiseks eeldab ETL artikli 218 lõige 9 „õigusliku toimega akti”, mis Saksamaa Liitvabariigi arvates tähendab, et asjaomane akt peab olema rahvusvahelise õiguse kohaselt siduv. OIV resolutsioonid ei ole aga sellised õigusaktid. Peale selle märgib Saksamaa, et sätte kohaldamine ei vasta OIV kui tehnilise organisatsiooni olemusele ja pealegi on liidu huvid esindatud vähem tõhusalt.

23. Nõukogu peab ETL artikli 218 lõiget 9 seevastu kohaldatavaks. Nõukogu esitab sisuliselt argumendi, et säte lubab küsimustes, mis kuuluvad liidu pädevusse, kehtestada seisukoha ka rahvusvahelistes organisatsioonides, mille liikmeks on vaid liikmesriigid, aga mitte liit. Vaidlustatud otsusega hõlmatud OIV resolutsioonide puhul lähtub nõukogu erinevalt Saksamaa Liitvabariigist liidu ainupädevusest. Akti „õigusliku toime” osas asub nõukogu – viidates ka resolutsioonide teatavatele tagajärgedele rahvusvahelise õiguse seisukohast, kuigi tegemist on vaid soovitustega – eeskätt seisukohale, et resolutsioonide ülevõtmine liidu õigusse kooskõlas ühise turukorralduse ühtse määruse artikli 158a lõikega 2, artikli 120f punktiga a ja artikliga 120g tagab piisava õigusliku toime.

14 — Kohtuistungil tegi Saksamaa selles osas vahet kahel küsimusel: kas sätte kohaldamiseks peab liit olema OIV liige ja kas OIV resolutsioon saab vastu võtta „liidu nimel”. Minu hinnangul on teise küsimuse puhul tegemist vaid esimese küsimuse ühe aspektiga.

24. Tšehhi Vabariik nõustub Saksamaa Liitvabariigi arutluskäiguga põhiosas ja täiendab seda artikli 218 lõike 9 tõlgendamise osas. Ka Luksemburgi Suurhertsogiriik jagab sama seisukohta ja märgib muu hulgas, et käesoleval juhul on tegemist jagatud pädevusega, mitte liidu ainupädevusega. Seda rõhutavad ka Madalmaad, kes esitavad lisaks argumendi, et artikli 218 lõige 9 on õigusliku alusena välistatud ka seetõttu, et otsuse vastuvõtmise ajal ei olnud teada, millised resolutsioonid hääletamisele tulevad. Peale selle puudub otsusel põhjendus, seda eeskätt küsimuses, miks on otsus vajalik, kuigi liit või kõik liidu liikmesriigid ei ole OIV liikmed ning liikmesriikidel on OIV ja selle eelkäijaks olnud organisatsiooni raames kõnealuses valdkonnas neljakümneaastane koostööpraktika.¹⁵ Lõpuks leiavad Madalmaad, et nõukogu tegevus ohustab üksmeelt OIV-s ja seega liidu huve. Ungari täiendab Saksamaa seisukohta ja viitab lisaks sellele, et teadaolevalt ei ole vaidlustatud otsusest teavitatud Euroopa Parlamenti, mistõttu on rikutud ELTL artikli 218 lõikes 10 ettenähtud menetlust, ja Euroopa Kohus peab seda omal algatusel arvesse võtma. Ka Austria nõustub põhiosas Saksamaa märkustega. Slovaki Vabariik ühineb Saksamaa arutluskäiguga ja märgib muu hulgas, et isegi valdkonnas, milles liidul on ainuvälispädevus, võib ELTL artikli 218 lõige 9 olla kohaldatav vaid siis, kui selle tingimused on täidetud. Ühendkuningriik märgib, et õigusliku toime küsimuse puhul ei ole asjakohane õiguslikke tagajärgi liidu õiguses käsitlev kohtupraktika, vaid arvestada tuleb pigem seda, et ELTL artikkel 218 reguleerib selliste lepingute sõlmimist, mis on liidule rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad.

25. Komisjon nõustub nõukogu seisukohaga. Lisaks viitab komisjon kohtuasja põhimõttelisele tähtsusele: liit ei ole paljudes rahvusvahelistes organisatsioonides esindatud, kuigi organisatsioonid on tegevad valdkondades, mis kuuluvad vähemalt osalt liidu pädevusse. Kohtupraktika näitab, et liidu välisesindatus liidu pädevusvaldkonnas on sellistel juhtudel tagatud liikmesriikide vahendusel liidu huvides. Komisjon esitab eeskätt liidu pädevuste argumendi.¹⁶ Käesoleval juhul on liidul ainuvälispädevus. Seega ei ole liikmesriikidel õiguslikult lubatud võtta rahvusvahelises organisatsioonis vastu otsuseid, mis võivad muuta liidu õigust. OIV resolutsioonid toovad aga kaasa sellise muutmise. Seetõttu võib resolutsioone vastu võtta vaid pärast ELTL artikli 218 lõike 9 alusel ühise seisukoha kehtestamist, mis lisaks seisukoha kehtestamisele hõlmab ka liikmesriikidele volituse andmist esindada liidu seisukohta valdkonnas, milles on liidul ainuvälispädevus. Vaid nii on kaitstud ka nende liikmesriikide huvid, kes ei ole OIV-s esindatud. Nimelt jäävad ka need liikmesriigid OIV resolutsioonide mõjupiirkonda, kuna resolutsioonid muudavad Euroopa Liidu õigustikku, mis on liidu liikmesriikidele siduv. ELTL artikli 218 lõike 9 süstemaatilise tõlgendamise kohta märgib komisjon, et arvesse tuleb võtta seda, et ka ELTL artikli 218 lõige 11 ei puuduta üksnes liidu enda lepinguid. Peale selle lisab komisjon, et õigusliku toimeta akti puhul on vastavalt ELTL artiklile 16 nõutav mitteametlik kooskõlastamine nõukogus.

IV. Hinnang

26. Poolte vahel on käesolevas kohtuasjas vaidlus sisuliselt küsimuses¹⁷, kas ELTL artikli 218 lõige 9 on kohaldatav nõukogu 18. juuni 2012. aasta otsuse, millega kehtestatakse Euroopa Liidu nimel vastu võetav seisukoht seoses Rahvusvahelises Viinamarja- ja Veiniorganisatsioonis (OIV) hääletamisele tulevate resolutsioonidega, menetlusõigusliku alusena.

27. OIV asjassepuutuvad resolutsioonid ise ei ole kohtuasja ese. Need said kohtuasja kõikide poolte ja menetlusse astujate heakskiidu ja võeti hageja ja tema nõuete toetuseks menetlusse astunud isikute hääletage OIV-s vastu.

15 — Hageja ühineb selle väitega sõnaselgelt.

16 — Nõukogu ühines nende argumentidega.

17 — Saksamaa nõuete toetuseks menetlusse astunud isikud esitasid täiendavaid väiteid, millega Saksamaa osalt ühines.

A. Eelnevad kaalutlused

28. Enne kui saan asuda ELTL artikli 218 lõike 9 tõlgendamise juurde, pean kohaseks põhjalikult kirjeldada kohtuasja asjaolusid ja õigusnormi ettevalmistavaid materjale, mis on olulised õigusnormi mõistmiseks. Selle käigus uurin lõpuks ka küsimust, kuivõrd tähtis on käesoleva kohtuasja lahendamise seisukohast kohtuasi CITES¹⁸.

1. Kohtuasja asjaolud

29. Nagu eespool kirjeldatud, on OIV rahvusvaheline organisatsioon, kes võtab muu hulgas vastu soovitusi veinisektori jaoks, näiteks veinivalmistustavasid puudutavaid soovitusi.¹⁹ Kõnealused soovitused võetakse konsensuse alusel²⁰ vastu iga-aastasel üldkogul.

30. Aastal 2012 olid OIV liikmeteks Saksamaa Liitvabariik ja veel 19 liidu liikmesriiki.²¹ Asutamislepingu artikli 8 kohaselt on liidul küll õiguslikult lubatud olla OIV liige, kuid seni ei ole liit nimetatud organisatsiooniga siiski ühinenud ja tal puudub ka vaatleja- või mõni muu staatus.²² Komisjon võib aga külalisena jälgida OIV eksperdirühmade ja komisjonide tööd ning nendes osaleda.²³

31. Kuni 2010. aasta juunini kooskõlastasid liidu liikmesriigid oma seisukoha OIV-s nii, et EL lepingu artikli 4 lõikele 3 tuginedes osales komisjon nõukogu töörühmas „Vein ja alkohol”, ilma et komisjon oleks teinud ühise seisukohta ettepanekut, ja nimelt sel viisil, et liikmesriigid ja komisjon esitasid oma arvamused ja eesistujariik püüdis sõnastada ühist seisukohta.

32. Saksamaa märkis kohtuistungil, et resolutsioone, mille olid vastu võtnud OIV ja selle eelkäijaks olnud organisatsioon – rahvusvahelised erialaorganisatsioonid, mille käsutuses on rohkelt teaduslik-tehnilist oskusteavet – oli alates 1971. aastast kasutatud abimaterjalidena Euroopa Ühenduste õigusaktide vastuvõtmisel.

33. Nagu eespool märgitud, kasutas liit seoses veinituru ühise korraldusega dunaamilisi viiteid OIV resolutsioonidele esmakordselt määruses nr 479/2008.²⁴

34. Varsti pärast seda, 2008. aasta septembris soovitas komisjon nõukogul – tulenevalt otseselt ka eespool mainitud määruses sisalduvatest viidetest OIV soovitustele – anda komisjonile volitused alustada OIV-ga läbirääkimisi Euroopa Ühenduse liitumiseks OIV-ga.²⁵ Nõukogu siiski ei andnud selliseid volitusi, kuna ei saanud kokku selleks vajalikku häälteenamust.²⁶

35. Pidades silmas OIV 9. üldkogu, esitas komisjon 16. mail 2011 esmakordselt nõukogule ettepaneku võtta vastu nõukogu otsus, millega kehtestatakse Euroopa Liidu nimel vastu võetav seisukoht seoses OIV-s hääletamisele tulevate resolutsioonidega. Menetlusõiguslikult tugines komisjon seejuures ELTL artikli 218 lõikele 9, seega sättele, mille alusel tegi nõukogu käesolevas kohtuasjas vaidlustatud otsuse.

18 — Kohtuotsus komisjon vs. nõukogu („CITES”, C-370/07, EU:C:2009:590). CITES on ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioon, Washington, 3. märts 1973, UNTS 993, lk 243.

19 — OIV eesmärgid ja ülesanded on nimetatud lepingu artiklites 1 ja 2.

20 — Vt lepingu artikli 5 lõige 1 ja lõige 3. Erandid konsensuse alusel toimuvast menetlusest on võimalikud, kuid nende tegemist võidakse takistada viitega riikide põhihuvid kahjustamisele. Resolutsioonide ettevalmistamise menetlust on kirjeldatud OIV kodukorra 5. peatükis.

21 — Praegu on OIV 45 liikmesriigist 21 riiki EL liikmesriigid: Belgia, Bulgaaria, Saksamaa, Soome, Prantsusmaa, Kreeka, Itaalia, Horvaatia, Luksemburg, Malta, Madalmaad, Austria, Portugal, Rumeenia, Rootsi, Slovakkia, Sloveenia, Hispaania, Tšehhi Vabariik, Ungari, Küpros.

22 — OIV põhikirja artiklid 3 ja 4.

23 — Vastavalt OIV põhikirja artikli 5 lõikele 2 täidesaatva komitee loal. Mõlema mõiste määratlused sisalduvad OIV põhikirja 2. lisas.

24 — Määruse artikli 30 punkt a, artikkel 31, artikli 82 lõige 2, nüüd ühise turukorralduse ühtse määruse artikli 120f punkt a, artikkel 120g ja artikli 158a lõige 2. OIV-d on mainitud juba varasemates õigusaktides, vt eespool 7. joonealune märkus.

25 — KOM(2008) 577 (lõplik).

26 — Komisjon tõi kohtuistungil välja kaks põhjust volituste andmata jätmiseks: esiteks võiks liidu liikmesriik sellega seotud hääle kaalu arvestades häirida OIV tasakaalu, teiseks soovivad liikmesriigid säilitada autonoomset staatust.

Komisjoni ettepanekut ei võetud aga vastu. Seepeale leidis komisjon, et liikmesriigid ei või nõukogu otsuse puudumise tõttu võtta OIV-s seisukohta, mis võib mõjutada liidu õigustikku, ja nimetas lahtise loeteluna 14 resolutsioonieelnõud, mille vastuvõtmine avaldaks komisjoni arvates mõju liidu õigustikule. Sellest hoolimata võtsid OIV-s esindatud liikmesriigid pärast eelnevalt omavahelist kooskõlastamist OIV üldkogul 24. juunil 2011 konsensuse alusel vastu arvukalt resolutsioone, sealhulgas ka selliseid, mis avaldasid komisjoni arvates mõju liidu õigustikule. Seepeale algatas komisjon asjaomaste liikmesriikide, teiste seas ka Saksamaa Liitvabariigi suhtes liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse.²⁷

36. Komisjon esitas 27. aprillil 2012 nõukogule ettepaneku võtta vastu nõukogu otsus, millega kehtestatakse Euroopa Liidu nimel vastu võetav seisukoht seoses Rahvusvahelise Viinamarja- ja Veiniorganisatsiooni (OIV) 10. üldkogul 22. juunil 2012 hääletamisele tulevate resolutsioonidega.²⁸ Liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse²⁹ surve all võttis põllumajanduse erikomitee 11. juunil 2012 kvalifitseeritud häälteenamusega vastu muudetud kujul ettepaneku, mis tugines ELTL artiklile 43 koosmõjus artikli 218 lõikega 9, , ettepaneku vastu hääletasid Saksamaa, Tšehhi Vabariik, Austria ja Slovakkia, hääletamata jättis Luksemburg, 18. juunil 2012 võttis ettepaneku vastu nõukogu (põllumajandus ja kalandus).³⁰ Saksamaa, Kreeka, Madalmaad, Rumeenia ja Ühendkuningriik esitasid seejuures protokollilised avaldused, milles nad kahtlesid artikli 218 lõike 9 kui õigusliku aluse sobivuses (Ungari ja Soome ühinesid Saksamaa, Kreeka ja Madalmaade avaldusega).³¹

37. Nõukogu 18. juuni 2012. aasta vaidlustatud otsusega kehtestatakse liidu ühine seisukoht 27 lisas nimetatud resolutsioonieelnõu kohta, mis käsitlevad veinisektori toodete koostise määramise analüüsimeetodeid ning veinivalmistamistavades kasutatavate ainete puhtus- ja identifitseerimisnõudeid ja veinivalmistustavasid. Seejuures on tegemist resolutsioonidega, mis kuuluvad nõukogu arvates liidu pädevusse ja millel on õiguslikud tagajärjed.³² Liikmesriigid, kes on OIV liikmed, peavad ühise seisukoha vastu võtma OIV üldkogul. Seejuures võivad asjaomased liikmesriigid pärast hääletamist eeskätt kohapeal anda ilma nõukogu otsuseta nõusoleku muudatusteks, millega ei muudeta resolutsioone sisuliselt. Kui esitatakse uut teaduslikku või tehnilist teavet, mis võib seisukohta mõjutada, peavad asjaomased liikmesriigid siiski taotlema üldkogu hääletamise edasilükkamist seniks, kuni liidu seisukoht on uuele teabele tuginedes kindlaks määratud.

38. Resolutsioonid võeti ühe erandiga³³ vastu OIV üldkogul 22. juunil 2012 Izmiris. Vastavalt hinnangule, mis anti resolutsioonieelnõude muudatustele eelnevalt liidu seisukoha kooskõlastamise istungitel Izmiris, olid muudatused „mittesisulised”. Resolutsioonide erialase sisuga oli nõus ka Saksamaa Liitvabariik, kes hääletas nende poolt.

2. Õigusnormi ettevalmistavad materjalid

39. Vajadust käsitleda selle õigusnormi kujunemist, millega nähakse ette lepingus sätestatud organis liidu nimel võetava seisukoha kehtestamine, õigustab juba õigusnormi eriomane paiknemine ELTL artikli 218 lõikes 9. Nimelt võib olla kummastav, et õigusnorm, millega nähakse ette lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavate seisukohtade kehtestamine, on paigutatud sellisesse artiklisse,

27 — Menetlus 2011/2121. Komisjoni andmetel peatati menetlus kohtuistungil, et oodata ära käesolevas kohtuasjas tehtav lahend.

28 — COM(2012) 192 (final). OIV 9. ja 10. üldkogu vahelisel ajal kutsus organisatsioon kokku kaks erakorralist üldkogu. Esimesel erakorralisel üldkogul esitati otsuse eelnõu ELTL artikli 218 lõike 9 alusel, kuid seda ei võetud vastu. OIV vastuvõetud resolutsioonid liigitati aga liidu õigustiku seisukohast ebaolulisteks. Teisele üldkogule jäi ajapuudusel otsuse eelnõu esitamata ja kooskõlastamist liidu raames ei toimunud.

29 — Saksamaa ja Tšehhi Vabariik väidavad, et komisjon lubas juhul, kui liikmesriigid kiidavad otsuse heaks, liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlusest loobuda. Kohtuistungil möönis komisjon, et häälteenus saavutati liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse surve all.

30 — Nõukogu dokument 11436/12.

31 — Rumeenia avalduses sätet ei mainita, kuid selgitatakse, et Rumeenia otsust hääletamisel ei saa tõlgendada pretseedendina sarnaste juhtumite lahendamiseks ja et komisjon ja liikmesriigid peavad pädevuste jaotuse välja selgitama.

32 — Teised resolutsioonieelnõud pidid seevastu läbima mitteametliku kooskõlastamise nõukogu ettevalmistavates organites vastavalt lojaalse koostöö kohustusele (EL lepingu artikli 4 lõige 3).

33 — Resolutsioon OENO-SPECIF 10-452 jäi nõukogu andmetel pärast üldkogu pädeva tehnilise komitee otsust hääletamisele esitamata.

mis reguleerib läbirääkimiste pidamist liidu ja kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide vaheliste lepingute üle ja selliste lepingute sõlmimist. Selleks et mõista õigusnormi, mille ulatus on käesoleva kohtuasja ese, on minu arvates vaja uurida normi tekkelugu ja ka enne normi vastuvõtmist kehtinud õigusnorme.

a) EMÜ asutamisleping

40. EMÜ asutamisleping ei sisaldanud ühtegi praegu kehtivale ELTL artikli 218 lõikele 9 vastavat õigusnormi. EMÜ artikkel 116 sätestas siiski: „Pärast üleminekuperioodi teevad liikmesriigid majandusliku olemusega rahvusvahelistes organisatsioonides kõikides ühisturu seisukohast olulistes küsimustes otsuse üheskoos. Sellel eesmärgil esitab komisjon nõukogule ettepanekud ühise tegutsemise ulatuse ja viisi kohta; nõukogu teeb otsuse kvalifitseeritud hääleteenamusega. [...]”

41. Euroopa Kohtu sõnul lõi viidatud säte aluse „liikmesriikide ühiseks tegevuseks rahvusvahelistes organisatsioonides [...], mille liige ühendus *ei ole*”.³⁴ Selline reegel oli tookord nõutav ka seetõttu, et rahvusvahelised organisatsioonid lubasid üldjuhul liikmeks astuda vaid riikidel,³⁵ mis võis põhjustada probleeme just liidu peamises pädevusvaldkonnas, kaubanduspoliitikas. Tegelikult kohaldati sätet ka väljaspool ühist kaubanduspoliitikat.³⁶ Lisaks näis, et Euroopa Kohus jäi nõudmise juurde kohaldada õigusnormi korrapärasemalt.³⁷ Liikmesriikide arvates ohustas norm seevastu nende pädevusi.³⁸

b) Maastrichti leping

42. Maastrichti lepinguga kustutati säte asutamislepingutest, ilma et seda oleks asendatud – ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas jäi alles vaid kooskõlastamiskohustus rahvusvahelistes organisatsioonides ja ühiste seisukohtade esindamine.³⁹ Põhjuseks oli see, et liikmesriikide seisukohast oli tegemist nende suveräänsuse liiga ulatusliku riivega.⁴⁰ Asutamislepingutes ei olnud nüüd sätet, mis oleks sõnaselgelt reguleerinud liikmesriikide ja ühenduse tegevuse kooskõlastamist rahvusvahelistes organisatsioonides.

43. Arvestades rahvusvaheliste organisatsioonide suurenevat tähtsust paljudes valdkondades ja ühenduse suuremat pädevust, pidi ühendus asuma seoses rahvusvaheliste organisatsioonidega tegevusse siiski ka edaspidi; sellest tulenes õigusliku aluse küsimus, mis üldjuhul muutus tegelikkuses asjakohaseks siiski vaid siis, kui liidu organid ja liikmesriigid ei saavutanud üksmeelt.

44. Rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvate otsuste üle peetavatel läbirääkimistel oli sellega seoses kohane kohaldada lepingute sõlmimist reguleerivaid õigusnorme. Juba arvamuses 1/78 oli Euroopa Kohus märkinud, et rahvusvahelistes organisatsioonides peetavatel läbirääkimistel, mis on suunatud „rahvusvahelise õiguse subjektide poolt võetavale siduvale kohustusele”, on kohaldatavad lepingute üle peetavaid läbirääkimisi ja lepingute sõlmimist reguleerivaid sätteid ja mitte EMÜ asutamislepingu artikkel 116.⁴¹ Arvamuses 2/92 käsitles Euroopa Kohus seejärel ühenduse liitumist Majanduskoostöö

34 — Arvamus 1/78 (EU:C:1979:224, punkt 50). Kohtujuristi kursiiv.

35 — Vt rahvusvahelise õiguse aspekti kohta Kuijper, P. jt (väljaandjad), *The Law of EU External Relations*, Oxford, OUP, 2013, lk 201. Teemaatika kohta üldiselt: Eeckhout, P., *EU External Relations Law*, 2. trükk, Oxford, OUP, 2012, lk 222–231.

36 — Kohtuotsus komisjon vs. nõukogu („AETR”, 22/70, EU:C:1971:32, punktid 76 ja 77).

37 — Kohtuotsus kohtuasjades Kramer jt (3/76, 4/76 ja 6/76, EU:C:1976:114, punktid 42 ja 43), vt selle kohta „Art. 116”, Constantinesco, V. jt (väljaandjad), *Traité instituant la CEE*, Paris, Economica, 1992, punktid 6 ja 16.

38 — Näiteks kritiseeriti, et sättele tuginedes võib ühendus teha otsuseid hääleteenamusega, aga nõukogu saaks neid vastu võtta ainult ühehäälselt, ja et otsuseid oli võimalik teha liikmesriikide ainupädevusvaldkonnas. CONF/3870/96.

39 — EL lepingu artikli J.2 lõige 3, nüüd EL lepingu artikli 34 lõige 1, kohustusega esindada liidu seisukohti, kusjuures „seisukohta” ei tule mõista ranges tähenduses. Selle kohta Geiger, R., „Art. 34 EUV”, Geiger, R. jt (väljaandjad), *EUV/AEUV*, 5. Aufl., München, C.H. Beck, 2010, punkt 1.

40 — Sack, J., „Les relations extérieures de l’Union européenne sous l’angle institutionnel”, *Revue des affaires européennes* 2001–2002, lk 29, 33.

41 — Arvamus 1/78 (EU:C:1979:224, punkt 51), vt ka arvamus 1/75 (EU:C:1975:145).

ja Arengu Organisatsiooni (OECD) nõukogu kolmanda muudetud otsusega võrdse kohtlemise kohta, mis kuulub ka ühenduse pädevusvaldkonda.⁴² Ühendus ei olnud organisatsiooni liige. Euroopa Kohus leidis, et (õiguslikult siduv) otsus on samaväärne ühenduse ja kolmandate riikide vahelise lepinguga. Leping EÜ artikli 228 tähenduses on nimelt „iga rahvusvahelise õiguse subjektide poolt võetav siduv kohustus”.⁴³ Seega võib leida, et rahvusvaheliste organisatsioonide otsuste vastuvõtmine on samaväärne lepingu sõlmimisega.⁴⁴

45. Tegelikult võis siis ka tõdeda, et rahvusvahelistes organisatsioonides tegevuse kooskõlastamiseks asendati sõnaselge õigusliku aluse puudumine juhul, kui tegemist oli organisatsioonide õiguslikult siduvate otsustega, tuginemisega eeskätt EÜ artiklile 113 (ühine kaubanduspoliitika) ja EÜ artiklile 228 (rahvusvaheliste lepingute sõlmimine).⁴⁵

c) Amsterdami leping

46. See õiguslik alus ei vastanud siiski liidu vajadustele välissuhete valdkonnas. Probleeme valmistasid eelkõige segalepingud.⁴⁶ Nii sedastati Amsterdami lepingu üle peetavate läbirääkimiste käigus, et ühendus peab hoolimata jagatud pädevusest rääkima ühel häälel. See on oluline, kui arvestada eeskätt seda, et segaorganeid, kelle otsustel on õiguslikud tagajärjed, tuleb juurde.⁴⁷ Selle probleemi lahendamiseks tehti ettepanek täiendada EÜ artikli 228 lõiget 2, seega lepingute sõlmimist käsitlevat sätet.⁴⁸

47. Läbirääkimiste tulemuseks oli (pärast EÜ artikli 228 numeratsiooni muutmist) EÜ artikli 300 lõike 2 teine lõik, mis oli sõnastatud järgmiselt: „Erandina lõikes 3 sätestatud eeskirjadest kohaldatakse sama menetlust lepingu kohaldamise peatamise otsuse suhtes, samuti selleks, et kehtestada seisukohad, mida tuleb ühenduse nimel võtta artikli 310 alusel sõlmitud lepinguga loodud organil, kui seda organit kutsutakse üles võtma õiguslike tagajärgedega otsuseid, välja arvatud otsused, mis täiendavad või muudavad lepingu institutsioonilist raamistikku.”

48. Selgust loob eeskätt sätte ülesehitus: EÜ artikli 300 lõiked 1–5 reguleerisid rahvusvaheliste lepingute sõlmimise menetlust. Seejuures tehakse vahet lepingu üle peetavate läbirääkimiste etapil (EÜ artikli 300 lõige 1) ning lepingu allkirjastamisel, millega võib kaasneda otsus ajutise kohaldamise kohta, ja lepingu sõlmimisel (artikli 300 lõike 2 esimene lõik). Euroopa Parlamendi osalemist lepingute sõlmimise menetluses käsitletakse vastavalt nendele sätetele lõikes 3.

49. EÜ artikli 300 lõike 2 teine lõik paikneb lepingute sõlmimist käsitlevate sätete keskel ja sätestab, et „[e]randina lõikest 3 kohaldatakse sama menetlust” lepingu peatamisel ja seisukohtade kehtestamisel EÜ artikli 310 kohaselt loodud organites. Lepingute sõlmimise menetlus (nimelt EÜ artikli 300 lõike 2 esimene lõik) peab seega – ühe muudatusega, mis puudutab parlamendi osalemist – kehtima ka otsuste vastuvõtmisel EÜ artikli 310 alusel, seega assotsiatsioonilepingutega loodud organites. EÜ

42 — Otsus andis ühendusele sõnaselgelt võimaluse liitumiseks, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) nõukogu kolmas muudetud otsus võrdse kohtlemise kohta, artikkel 7.

43 — Arvamus 2/92 (EU:C:1995:83, punkt 8).

44 — Vt ka Vedder, C., *Die auswärtige Gewalt des Europa der Neun*, Göttingen, Otto Schwartz & Co., 1980, lk 155–157.

45 — Sack, J., „The European Community’s Membership of International Organizations”, *CMLR* 32 (1995), lk 1227, 1252; Schmalenbach, K., „Art. 300”, Calliess, C. ja Ruffert, M. (väljaandjad), *Kommentar zu EU-Vertrag und EG-Vertrag*, Neuwied, Luchterhand, 1999, punkt 49.

46 — Nende kohta ja seoses ühenduse pädevusega astuda rahvusvahelise organisatsiooni liikmeks arvamus 1/76 (EU:C:1977:63, punkt 5); arvamus 1/94 (EU:C:1994:384); Hillion, C. ja Koutrakos, P. (väljaandjad), *Mixed Agreements Revisited*, Oxford, Hart, 2010.

47 — CONF/3870/96, eeskätt lk 5. Nõukogu ja komisjon olid juba varakult sõlminud avaldamata kokkuleppeid toorainete lepingute ja ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni lepingute osas. Sack, J., „Die Europäische Gemeinschaft als Mitglied Internationaler Organisationen”, Randelzhofer, A. jt (väljaandjad), *Gedächtnisschrift für Eberhard Grabitz*, München, C.H.Beck, 1995, lk 655–659.

48 — CONF/3822/96; CONF/3870/96.

artikli 300 lõikes 3 ette nähtud parlamendi kaasamise asemel toimub siin vaid viivitamatu ja täielik teavitamine vastavalt EÜ artikli 300 lõike 2 kolmandale lõigule. Sätte kohaldamisala piiramine assotsiatsiooninõukogude otsustega võib tuleneda just assotsiatsiooninõukogu otsuste erilisest seisundist liidu õiguskorras, nimelt on need selle õiguskorra lahutamatu osa.⁴⁹

50. Lisaks selgituste andmisele lepingute sõlmimist reguleerivate sätete kohaldamise kohta oli sätte eesmärk luua menetlust lihtsustav kord⁵⁰, *lex specialis* võrreldes üldjuhul kohaldamisele kuuluvate menetlustega, et kehtestada seisukohad, mida tuleb võtta assotsiatsiooninõukogudes, seega organites, mis luuakse lepingutega, milles liit on määratluse kohaselt (EÜ artikkel 310) lepingupool.

d) Nice'i leping

51. Nice'i lepingus jäi sätte sõnastus samaks, kuid tühistati piirang, mis nägi ette sätte kohaldamise EÜ artikli 310 alusel sõlmitud lepingutega loodud organitele. EÜ artikli 300 lõike 2 teise lõigu asjassepuutuv osa oli nüüd sõnastatud üldiselt: „mida tuleb ühenduse nimel võtta lepinguga loodud organil”. Seeläbi ei olnud sätte kohaldamine enam piiratud eriomase ja/või konkreetset liiki lepinguga loodud organiga.⁵¹

e) Lissaboni leping

52. Lissaboni lepinguga sätestati lepingute sõlmimise menetlust ja ühise seisukoha kehtestamist reguleerivad normid ELTL artiklis 218. Sellega kaasnes rida redaktsioonilisi muudatusi. Näiteks jäi ära viide „samale menetlusele” ja sissejuhatav märkus lõikest 3 tehtava erandi kohta. Need asendati menetluse kirjeldusega. Muus osas aga selle lepingumuudatusega olulisi sisulisi muudatusi ei kaasnenud. Redaktsiooniliste muudatustega ei muutunud eeskätt sätte olemus *lex specialis*'ena, mis ilmneb juba sellest, et säte jäi endiselt lepingute sõlmimise menetlust reguleerivate normide osaks (ELTL artikkel 218).

3. Kohtuasi CITES

53. Lõpuks tuleb uurida küsimust, mil määral on käesoleva menetluse seisukohast oluline kohtuasi CITES, millele on pooled korduvalt viidanud, ja eeskätt küsimust, kas Euroopa Kohus on viidatud kohtuasja raames käesolevas asjas esitatud küsimustele vähemalt kaudselt juba vastanud.

54. Ka kohtuasi CITES puudutas liidu liikmesriikide ühise seisukoha kehtestamist rahvusvahelise lepingu raames (nimelt CITES-i lepinguosaliste 14. kohtumisel), millega liit ise ei olnud ühinenud. Nõukogu oli – nagu ka käesoleval juhul – võtnud vastu otsuse ühise seisukoha kehtestamise kohta, mida tuli kohtumisel esindada. Kuigi nõukogu oli enda sõnul võtnud otsuse vastu praegu kehtiva ELTL artikli 218 lõike 9 eelkäijaks olnud EÜ artikli 300 lõike 2 teise lõigu kohases menetluses, ei olnud otsuses õiguslikku alust tegelikult märgitud. Asjakohase õigusliku aluse valiku küsimuses olid nõukogus eelnevalt esinenud lahkarvamused. Komisjon esitas tühistamishagi argumendiga, et kuna otsuses ei ole õiguslikku alust märgitud, siis on rikutud põhjendamiskohustust.⁵²

49 — Kohtuotsused Sevince (C-192/89, EU:C:1990:322, punkt 9) ja Kreeka vs. komisjon (30/88, EU:C:1989:422, punkt 13).

50 — Schmalenbach, K., „Art. 300”, Calliess, C. ja Ruffert, M. (väljaandjad), *Kommentar zu EU-Vertrag und EG-Vertrag*, Neuwied, Luchterhand, 1999, punkt 45.

51 — Nüüd said hõlmatud ka teised, nt koostöölepingutes sätestatud organid. Conference of the Representatives of the Governments of the Member States, The Legal Adviser, 10. mai 2000. aasta dokument SN 2705/00. Vt Rehulka, „Art. 218 AEUV”, Mayer, H. ja Stöger, K., *Kommentar zu EUV und AEUV*, Wien, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, 2011, punkt 3; Terhechte, „Art. 218 AEUV”, Schwarze, J. (väljaandja), *EU-Kommentar*, 2. Aufl., Baden-Baden, Nomos, 2009, punktid 11–14.

52 — Kohtuotsus CITES (EU:C:2009:590, punktid 19, 58 ja 59).

55. Viidatud kohtuasi on käesoleva kohtuasja seisukohast oluline kahel põhjusel. Esiteks leidis Euroopa Kohus komisjoniga nõustudes, et otsuses, millega kehtestatakse liidu pädevusse kuuluvas valdkonnas seisukoht, mida esindavad liidu poolt ratifitseerimata rahvusvahelise lepingu osalisriikide kohtumisel ühiselt liidu huvides tegutsevad liikmesriigid, peab olema ära märgitud õiguslik alus, millel see otsus põhineb.⁵³

56. Sellest aspektist lähtudes kujutab käesolev kohtuasi endast kohtuasjast CITES tulenenud juhtumit. Nüüd täitis nõukogu oma kohustuse ja märkis ära õigusliku aluse. Hageja ja tema nõuete toetuseks menetluse astunud isikute arvates ei ole see õiguslik alus aga asjakohane.

57. Teiseks on kohtuasjal CITES käesoleva kohtuasja kontekstis eriline tähtsus põhjusel, et õiguslikku alust, mille asjakohasus on käesolevas asjas kahtluse alla seatud, mainiti ka kohtuasjas CITES. Nõukogu ja komisjon leiavad, et Euroopa Kohus kinnitas selles debatis vähemalt kaudselt, et see õiguslik alus on sellistel juhtudel nagu käesolev kohaldatav.

58. Minu arvates ei saa sellist järeldust viidatud kohtuotsuse põhjal teha. Euroopa Kohus märkis küll, et „nõukogu võttis otsuse vastu vastavalt EÜ artikli 300 lõike 2 teisele lõigule”⁵⁴, kuid sellega kirjeldati üksnes asjaolusid.⁵⁵ Euroopa Kohus ei sedasta kordagi, et kõnealune säte on tõepoolest sobiv õiguslik alus, et kehtestada seisukohad rahvusvahelistes organites, mille liige liit ei ole.

59. Sellist järeldust ei leidu ka kohtujurist Kokotti ettepanekus. Pigem esitab kohtujurist argumendi, et kui õiguslikku alust ei ole nimetatud, siis ei saa seda otsusest endast selgelt järeldada, kuna ebaselge on ka see, kas EÜ artikli 300 lõike 2 teine lõik kuulub kohaldamisele rahvusvaheliste lepingute puhul, milles ühendus ei ole osaline. Sellise kohaldamise vastu räägib süstemaatiline tõlgendus, teleoloogiline tõlgendus seevastu toetab sellist kohaldamist.⁵⁶ Kohtujuristil ei olnud vaja asuda seisukohale sätte kohaldatavuse suhtes ja seda ta ka ei teinud.

60. Kohtuasjas CITES ei vastanud Euroopa Kohus käesolevas asjas esitatud küsimustele seega isegi mitte kaudselt. Küsimused jäid endiselt lahtiseks.

B. Analüüs

1. ELTL artikli 218 lõike 9 tõlgendamine

61. Saksamaa esitab oma seisukoha toetuseks sisuliselt kaks argumenti: esiteks argumendi, et käesolevas asjas tõlgendatav norm lähtub eeldusest, et liit on ise kõnealuse rahvusvahelise organisatsiooni liige, millega aga käesolevas asjas tegemist ei ole, ja teiseks argumendi, et liidu nimel võetavate seisukohtade kehtestamine sõltub kõnealuse sätte kohaselt veel ühest tingimusest, mis ei ole täidetud, nimelt et rahvusvaheline organisatsioon peab vastu võtma „õigusliku toimega”, seega rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvaid akte, millega ei ole käesolevas asjas samuti tegemist. Seega tuleb käesolevas kohtuasjas uurida, kas ELTL artikli 218 lõike 9 normatiivne sisu tõepoolest nõuab, et liit oleks esiteks kõnealuse rahvusvahelise organisatsiooni liige, ja teiseks, et aktid, mille asjaomane organ vastu võtab, või vähemalt osa neist oleksid rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad.

53 — Kohtuotsus CITES (EU:C:2009:590, punktid 43, 45, 61 ja 62).

54 — Kohtuotsus CITES (EU:C:2009:590, punkt 51).

55 — Kohtuotsus CITES (EU:C:2009:590, punkt 59).

56 — Kohtujurist Kokotti ettepanek kohtuasjas CITES (C-370/07, EU:C:2009:249, punktid 75–77).

a) Liikmesus

62. Esmalt tuleb seega käsitleda küsimust, kas ELTL artikli 218 lõiget 9 saab kohaldada ka selleks, et kehtestada lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui liit ise ei ole kõnealuse lepingu osaline ja lepinguosalised on vaid mõned liikmesriigid.

63. ELTL artikli 218 lõige 9 on tervikuna sõnastatud järgmiselt: „Nõukogu võtab komisjoni või liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega peatatakse lepingu täitmine ja kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.”

64. Seega sisalduvad ühes lauses kaks esmapilgul äärmiselt erinevat õigusnormi. Esmalt puudutab säte sellise otsuse vastuvõtmist, millega „peatatakse lepingu täitmine”. Valitseva arvamuse kohaselt tulenes viidatud sätte vastuvõtmine tõsiasiast, et liidu sõlmitud kaubandus- ja koostöölepingud sisaldavad alates 1990ndatest hulgaliselt inimõigustega seotud klausleid, mille rikkumine toob kaasa lepingu peatamise või tühistamise.⁵⁷ Õigusnorm lõi selgust seejuures kohaldatava menetluse osas ja võimaldas liidul seega kiiresti tegutsema asuda.⁵⁸

65. Seejärel sisaldab säte õiguslikku alust seisukohtade kehtestamiseks rahvusvahelistes organisatsioonides. See on käesoleva kohtuasja ese.

i) Sõnastus

66. Grammatiline tõlgendus peab lähtuma eeldusest, et säte räägib esmalt geneeriliselt „lepingutest”⁵⁹, tegemata seejuures sõnaselgelt vahet juhtudel, mil liit on selliste lepingute puhul lepingupool, ja juhtudel, mil liit seda ei ole. Vahetegemise puudumise põhjal ei saa aga ennatlikult teha järeldust – mida paneb kokkuvõttes ette nõukogu –, et seal, kus seadus vahet ei tee, ei või vahet teha ka seaduse kohaldaja.⁶⁰

67. Nimelt tuleb esmalt arvesse võtta, et säte kasutab sama sõna „leping” järjest ning korduvalt ja eeskätt kahe erineva olukorra puhul: esmalt reguleeritakse „lepingu täitmise peatamist”, seejärel seisukohtade kehtestamist lepinguga sätestatud organis. Neil asjaoludel tuleb aga lähtuda sellest, et samal sõnal peab olema ka sama tähendus. On selge, et esimesel juhul saab tegemist olla vaid liidu lepingutega. Seega peab sõnal „leping” olema sama tähendus ka teisel juhul, see tähendab, et ka sellel juhul on tegemist liidu lepingutega.⁶¹

57 — Vt Viini lepinguõiguse konventsiooni artiklid 57 ja 60. Brandtner, B. ja Rosas, A., „Human Rights and the External Relations of the European Community”, *EJIL* 9 (1998), lk 468; Bartels, L., *Human Rights Conditionality in the EU's International Agreements*, Oxford, OUP, 2005; vt. KOM(95) 216 (lõplik).

58 — Sellega nõustudes: Zagel, G., „Art. 218.04[3][c]”, Smit, H. jt (väljaandjad), *Smit & Herzog on the Law of the European Union*, Danvers, LexisNexis, 2013; Schmalenbach, K., „Art. 218”, Calliess, C. ja Ruffert, M. (väljaandjad), *EUV/AEUV*, 4. Aufl., München, C.H. Beck, 2011, punktid 23 ja 24.

59 — Saksakeelne mõiste „Abkommen” („leping”), mis oli kasutusel varem kehtinud normis, EÜ asutamislepingu artikli 300 lõike 2 teises lõigus, asendati mõistega „Übereinkunft” („leping”). Sellega ei ole aga seotud sisulist muudatust. Seega puudutab see endiselt „iga rahvusvahelise õiguse subjekti võetavat siduvat kohustust, olenemata selle vormist”. Vt arvamus 1/75 (EU:C:1975:145), vt ka arvamus 2/92 („OECD”, EU:C:1995:83, punkt 8), kohtuotsus Prantsusmaa vs. komisjon (C-233/02, EU:C:2004:173, punkt 45).

60 — Vastavalt maksimile *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus* (*Glosse Pretium*, Dig. 6.2.8). Sama ekslikuks pean nõukogu argumenti, et puhtalt sõnastusest lähtuva tõlgenduse puhul ja juhul, kui teistes keeleversioonides kõrvalekaldeid ei esine, ei ole enam vaja teisi tõlgendusmeetodeid kasutada. Euroopa Kohus on sõnaselgelt märkinud, et liidu õiguse sätte tõlgendamisel peab siiski arvestama „mitte üksnes sätte sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärges, mille osaks säte on”. Kohtuotsused *Sturgeon jt* (C-402/07 ja C-432/07, EU:C:2009:716, punkt 41), *SGAE* (C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 34) ja *Wendelboe jt* (19/83, EU:C:1985:54, punktid 13–15).

61 — Lõppkokkuvõttes ka Lorenzmeier, S., „Art. 218”, Grabitz, E. jt (väljaandja), *Das Recht der Europäischen Union*, München, C.H. Beck, 51. Ergänzungslieferung 2013, punkt 8. Seoses mõiste kasutamisega ELTL artikli 218 lõikes 11 viitan oma kirjeldusele sätte süstemaatilise tõlgendamise kohta.

68. Vähem veenev näib mulle Saksamaa esitatud argument, mis põhineb mõistel „liidu nimel”. Saksamaa väidab, et tõsiasi, et kehtestatavad seisukohad võetakse „lepingus sätestatud organis *liidu nimel*”⁶², tuleneb, et liit peab olema organisatsiooni liige.⁶³ Järgnevalt nimetatud põhjustel ei ole ma aga arvamusel, et nimetatud mõiste kasutamine tähendab automaatselt, et liit ise peab kõnealuse lepingu puhul olema lepingupool.

69. Kui liit on ise lepingupool, see tähendab rahvusvahelise organisatsiooni liige, ei vaja ta asendajana liikmesriiki, kes räägiks tema nimel, vaid ainult institutsioonilist esindajat kooskõlas sama artikli ühe teise lõikega.⁶⁴ Käesoleva asja kontekstis saab mõistet seega kasutada vaid mittetegelikus või üle kantud tähenduses, nimelt nii, et liikmesriigid esitavad *liidu huvides* liidu seisukoha, tegutsemata seejuures sõnaselgelt mõne muu isiku nimel.

70. Selles osas märgib nõukogu õigusega, et isegi liidu ainuvälispädevust teostatakse sageli liikmesriikide vahendusel, kes tegutsevad ühenduse huvides ühiselt. Sellega on tegemist näiteks siis, kui rahvusvahelisest õigusest tulenevalt ei saa liit ise olla rahvusvahelise organisatsiooni liige.⁶⁵ Sellisel juhul esindavad liikmesriigid liidu seisukohta ja on vastavalt komisjoni märkusele kohustatud tagama selle seisukoha tõhusa esindatuse.

71. Eelnevale tuginedes olen seetõttu seisukohal, et sõna „leping”, nagu seda kasutatakse ELTL artikli 218 lõikes 9, tähendab lepinguid, mille puhul on liit lepingupool.

ii) Ülesehitus

72. Sätte ülesehituse kohta saab järeldusi teha nii pealkirja põhjal, mille all kõnealune norm paikneb, kui ka artikli enda põhjal.

73. Tõlgendatav säte kuulub ELTL V osa („Liidu välistegevus”) V jaotisse („Rahvusvahelised lepingud”). Nagu näitab kõnealuse jaotise sissejuhatav säte, ELTL artikkel 216, mis reguleerib lepingute sõlmimise pädevust, käsitleb jaotis *liidu* sõlmitud lepinguid. Seda kinnitab jaotise teiste sätete sisu.

74. Sellist süstemaatilist tõlgendust kinnitab ka artikkel 218 ise. ELTL artikli 218 lõige 1 sätestab nimelt, et ilma et see piiraks artikli 207 sätete kohaldamist, „peetakse liidu ja kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide vaheliste lepingute üle läbirääkimisi ja selliseid lepinguid sõlmitakse vastavalt järgmisele menetlusele.” Sellise otsuse vastuvõtmine, millega kehtestatakse lepingus sätestatud organis võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, on vastavalt ajaloolistele kaalutlustele lepingu sõlmimise eriomane liik aluslepingu tähenduses. ELTL artikli 218 lõige 1 piirab sama artikli lõike 9 kohaldatavuse selgelt „liidu ja kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide vaheliste” lepingutega.

75. Tõlgendust kinnitab ka see, et säte ei ole sõnaselgelt kohaldatav õigusaktidele, „millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku”. Sätte kohaldamisala selline piiramine näitab minu hinnangul selgelt, et olemuslikult on säte *lex specialis*, mille alusel kehtestatakse seisukohad rahvusvahelistes organisatsioonides ja mille eesmärk on lihtsustada menetlust võrreldes keerukama lepingute sõlmimise menetlusega. Eriti oluliste otsuste puhul ei ole menetluse lihtsustamine, nimelt

62 — Kohtujuristi kursiiv.

63 — Saksamaa märkis, et seisukohtade esitamine rahvusvahelise organisatsiooni mittekuuluva riigi „nimel” on lubamatu, ja OIV liikmesriigid, kes ei ole liidu liikmesriigid, lükkavad „liidu nimel” esitatavad seisukohad tagasi ja üldkogu juhatus ei võta neid vastu.

64 — ELTL artikli 218 lõige 7 kasutab mõistet „liidu nimel” institutsioonilise esindamise tähenduses: „[...] nõukogu [võib] volitada läbirääkijat kiitma *liidu nimel* heaks lepingu muudatusi [...]” (kohtujuristi kursiiv).

65 — Arvamus 2/91 (EU:C:1993:106, punkt 5); kohtuotsus komisjon vs. Kreeka (C-45/07, EU:C:2009:81, punkt 31). Vt allpool 91. joonealune märkus.

parlamendi osalemise piiramine, aga ette nähtud. Lepingute sõlmimise menetluse lihtsustamiseks ette nähtud *lex specialis* ei ole aga kohaldatav lepingute puhul, millele ei ole liidu lepingute sõlmimise menetlus nagunii kohaldatav. Kuna lepingute sõlmimise menetlus on kohaldatav liidu lepingute suhtes, siis saab ka ELTL artikli 218 lõike 9 kohane menetlus olla kohaldatav üksnes liidu lepingutele.

76. Nõukogu ja komisjon esitavad selle argumendi suhtes vastuväite, et ka ELTL artikli 218 lõige 11 on kohaldatav liikmesriikide lepingutele, milles liit osaline ei ole, seega ei ole kõik ELTL artikli 218 sätted kohaldatavad üksnes liidu lepingutele.

77. Tegelikult on Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ELTL artikli 218 lõikes 11 ettenähtud võimalus taotleda Euroopa Kohtult arvamust selle kohta, kas teatavatel juhtudel on kavandatav leping aluslepingutega kooskõlas, olemas ka lepingute puhul, mida ei sõlmi mitte liit ise, vaid liikmesriigid.⁶⁶ Seejuures oli Euroopa Kohtu jaoks aga oluline eelkõige liidu ja liikmesriikide vahelise lepingute sõlmimise pädevuse määramise küsimus⁶⁷, mitte liikmesriikide lepingute üldine kontrollimine. Minu arvates on viidatud kohtupraktika seotud konkreetset arvamuse taotlemise menetlusega ja seda ei saa kasutada argumendina ELTL artikli 218 muude sätete, eeskätt käesolevas asjas tõlgendamist vajava lõike tõlgendamiseks.

78. Süstemaatiline tõlgendus kinnitab seega hageja seisukohta.⁶⁸

iii) Teleoloogia

79. Teleoloogilise tõlgenduse raames tuleb esmalt kindlaks määrata normi eesmärk. Seda saab ühelt poolt välja selgitada konteksti ja seose tõlgendamise teel, teiselt poolt eesmärgi kaudu, mida seadusandja normiga taotles, ja lõpuks saab tugineda aluslepingu eesmärgile tervikuna.⁶⁹

80. Siin nähtub normiga taotletud eesmärk esmalt normi ettevalmistavatest materjalidest: Maastrichti lepinguga ettenähtud tuginemine lepingute sõlmimise menetlusele, mille alusel kehtestatakse seisukohad rahvusvahelistes organisatsioonides liidule rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvate otsuste vastuvõtmisel, ei vastanud tegelikult vajadustele. Amsterdami lepinguga loodi lihtsustatud menetlus, mis oli esmalt kohaldatav üksnes assotsiatsiooninõukogudele, kuid mille kohaldamisala hiljem siiski laiendati. ELTL artikli 218 lõige 9 pidi looma selles osas *lex specialis*'e võrreldes üldise lepingute sõlmimise menetlusega, mille alusel kehtestatakse liidusisesed seisukohad õigusliku toimega otsuste vastuvõtmisel rahvusvahelistes organites. Vastavalt komisjoni kui menetlusse astuja kirjalikule seisukohale peab norm seega võimaldama, et „rahvusvaheliste lepingute raames võidakse vastu võtta akte, mille suhtes on ELi tasandil võimalik kohaldada lihtsustatud ja seega kiiret menetlust, ilma et häiritaks institutsioonilist tasakaalu”.

81. Normi kontekst näitab, et kuigi Nice'i lepinguga laiendati normi kohaldamisala, ei pidanud see laiendamine, arvestades juba sõnastuse minimaalset muutmist, kaasa tooma laienemist ka liikmesriikide lepingutele, ja kuigi muudatusi tehti ka Lissaboni lepinguga, peab norm endiselt järgima oma esialgset eesmärki. Nimelt on kõnealune norm praeguseni selle artikli osa, mis käsitleb läbirääkimiste pidamist liidu lepingute üle ja selliste lepingute sõlmimist, seega peab see endiselt olema lepingute sõlmimise menetluse raames *lex specialis*.

66 — Arvamus 2/91 (EU:C:1993:106, punkt 5).

67 — Arvamus 2/91 (EU:C:1993:106, punktid 3 ja 4).

68 — Vt kohtujurist Kokotti ettepanek kohtuasjas CITES (EU:C:2009:249, punkt 75).

69 — Põhimõttelise tähtsusega: Simon, D., *L'Interprétation judiciaire des traités d'organisations internationales*, Paris, Pedone, 1981, lk 391–398. Vt ka Lecourt, R., *L'Europe des juges*, Bruxelles, Bruylant, 1976, lk 235–247.

82. Lepingute sõlmimise menetlus on aga menetlus lepingute sõlmimiseks *liidu* ja kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide vahel (ELTL artikli 218 lõige 1). Kui ELTL artikli 218 lõike 9 menetlus on sellega võrreldes *lex specialis*, peab ka selle normi kohaldamisala olema piiratud lepingutega, mille puhul on liit lepingupool.

iv) Vahekokkuvõte

83. Eeltoodust tuleneb, et ELTL artikli 218 lõige 9 lähtub eeldusest, et lepingu puhul, mis sätestab normis nimetatud organi, peab liit olema lepingupool.

b) Õigusliku toimega aktid

84. „Õigusliku toime” kriteeriumi tähenduse küsimus, mis on teine käesolevas kohtuasjas tõstatatud õigusküsimus, tekib kahte eriasjaolu arvestades. Ühelt poolt sisaldavad OIV resolutsioonid, mida vaidlustatud otsus puudutas, nimelt *soovitusi*, mis vähemalt klassikalise rahvusvahelise õiguse kohaselt ei ole siduvad⁷⁰ – mida ei ole ka vaidlustatud –, olenemata küsimusest, kas OIV resolutsioonid võivad liidu kui mitteliikmesriigi jaoks üldse siduvad olla.⁷¹

85. Teiselt poolt sisaldab liidu teisene õigus alates 2008. aastast dünaamilisi viiteid samadele OIV resolutsioonidele ning seda tõsiasja ei ole samuti vaidlustatud. Nii tugineb komisjon veinivalmistustavade heakskiitmisel OIV soovitatud tavadele (ühise turukorralduse ühtse määruse artikkel 120f). Peale selle kasutatakse OIV soovitatud ja avaldatud analüüsimeetodeid ja eeskirju veinisektori toodete koostise määramiseks ja selle selgitamiseks, kas kõnealuseid tooteid on käideldud lubatud veinivalmistustavade erinevatel meetoditel (ühise turukorralduse ühtse määruse artikkel 120g), ning need analüüsimeetodid ja eeskirjad avaldab vastavalt määruse nr 606/2009 artikli 15 lõikele 2 ka komisjon. Lõpuks on OIV soovitatud veinivalmistustavad olulised ka otseselt veini impordi jaoks (ühise turukorralduse ühtse määruse artikli 158a lõige 2). Vähemasti viimasel kahel juhul võetakse OIV resolutsioonid dünaamilise viitamise kaudu üle liidu teisesse õigusse. Vaidluse esemeks olevad resolutsioonid puudutasid ka hageja arvates meetodeid ühise turukorralduse ühtse määruse artiklite 120f, 120g ja artikli 158a lõike 2 tähenduses.

86. Saksamaa Liitvabariik ja tema nõuete toetuseks menetlusse astujad leiavad, et „õigusliku toimega” aktidena võib käsitada vaid selliseid rahvusvahelise organisatsiooni otsuseid, mis on rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad.

87. Nõukogu ja komisjon on seevastu seisukohal, et normi tähenduses õigusliku toimega on ka rahvusvahelise organisatsiooni otsused, mis on liidu õigusesse integreeritud dünaamilise viitamisega. Nõukogu ja komisjon esitavad täiendava argumendi, et otsuse õigusliku toime tunnustamiseks piisab ka, kui mittesiduval otsusel on nõrk rahvusvahelise õiguse alane toime.

88. Järgnevalt analüüsin normi sõnastust, ülesehitust ja teleoloogiat, et teha kindlaks, mida on mõeldud õigusliku toime mõiste all.

70 — OIV kontrollib küll soovituste kohaldamist (lepingu artikli 2 lõike 2 punkt b), see kontroll ei kujuta endast aga kohustava rakendamise kontrolli.

71 — Vt selle kohta kohtuotsused Intertanko jt (C-308/06, EU:C:2008:312, punktid 47–50) ja Air Transport Association of America jt (C-366/10, EU:C:2011:864, punkt 52, punktid 60–71).

i) Sõnastus

89. Sätte sõnastuse puhul torkab esmapilgul silma, et nagu märgib komisjon, erineb sättes kasutatud mõiste „õiguslik toime” rahvusvahelise õiguse kohasest siduvusest. See on nii ka teistes keeleversioonides⁷², milles kasutatud mõisted lähtuvad pigem akti õiguslikest tagajärgedest, määramata seejuures kindlaks, mis liiki peavad need tagajärjed olema.

90. Täpsem analüüs näitab, et sätte sõnastus ei kinnita siiski nõukogu väidet, mis põhineb liidu õiguses sisalduvatel dunaamilistel viidetest: säte räägib õiguslike toimega aktidest, mida lepingus sätestatud organil „tuleb vastu võtta”.⁷³ Sätte selline sõnastus näitab tihedat seost *organi* tegevuse ja selle tulemuse vahel. *Organil* tuleks selle kohaselt vastu võtta akte, mis on *ab origine* „õigusliku toimega”. Seega ei puuduta säte juhtumeid, mil õigusliku toimetega aktid omandavad õigusliku toime nii-öelda tagantjärele ühe lepingupoole (käesoleval juhul liidu) õiguse alusel, kuigi see toimub automaatselt dunaamilise viitamise teel, vaid juhtumeid, mil aktid on õigusliku toimega algusest peale (ja seega organi enda õiguskorra alusel, seega rahvusvahelise õiguse alusel). Just vahetu õiguslik toime on ilmselt põhjus, mis toob kaasa ühise seisukoha vastuvõtmise vajaduse. Seega on sätte puhul oluline see, et organi vaatevinklist lähtudes luuakse juriidiline siduvus liidu jaoks.

ii) Ülesehitus

91. Süstemaatiline tõlgendus ei loo suuremat selgust. Ühelt poolt kasutab ELTL artikli 216 lõige 2 mõistet „siduma” seoses rahvusvaheliste lepingutega⁷⁴, mis võib toetada seisukohta, et sõnale „õiguslik toime” tuleb omistada teistsugune tähendus. Teiselt poolt sisaldub aga tühistamishagi käsitlevas sättes (ELTL artikkel 263) sõnapaari „õiguslikud tagajärjed” kujul aga mõistega „õiguslik toime” sarnanev mõiste, mis tuleb ilmsiks eelkõige teistes keeleversioonides⁷⁵ ja mis viitab Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale, mille kohaselt võib tühistamishagi esitada vaid meetmete vastu, mis toovad kaasa „siduvad õiguslikud tagajärjed”⁷⁶, ja millest tulenevalt võib olla alust tõlgendada õigusliku toime mõistet sellele tuginedes siduvuse tähenduses (käesolevas asjas rahvusvahelise õiguse kohane siduvus). Tõsiasi, et teistsuguses kontekstis on Euroopa Kohus pidanud rahvusvahelise õiguse kohaselt mittesiduvaid akte tähtsaks,⁷⁷ ei luba teha järeldusi käesolevas asjas lahendatava tõlgendamisküsimuse seisukohast.

iii) Teleoloogia

92. Nagu juba kirjeldatud, on normi eesmärk luua võrreldes üldise lepingute sõlmimise menetlusega *lex specialis*, mille alusel kehtestatakse liidu seisukohad õigusliku toimega otsuste vastuvõtmisel rahvusvahelistes organistes. Kõnealune eesmärk toetab minu arvates kahel põhjusel mõiste „õiguslik toime” tõlgendamist rahvusvahelise õiguse kohase siduvuse tähenduses.

72 — Inglise keeles „when that body is called upon to adopt acts having legal effects”, prantsuse keeles „lorsque cette instance est appelée à adopter des actes ayant des effets juridiques”, hispaania keeles „cuando dicho organismo deba adoptar actos que surtan efectos jurídicos” ja itaalia keeles „se tale organo deve adottare atti che hanno effetti giuridici”.

73 — Teiste keeleversioonide kohta vt eespool 72. joonealune märkus.

74 — Inglisekeelses versioonis „binding”, prantsuskeelses versioonis „liant”, hispaaniakeelses versioonis „vincularán”, itaaliakeelses versioonis „vincolano”.

75 — Saksa keeles on asjaomase teksti sõnastus „mit Rechtswirkung gegenüber Dritten”, inglise keeles „intended to produce legal effects vis-à-vis third parties” (kursiiv originaalis), prantsuse keeles „destinés à produire des effets juridiques à l'égard des tiers”, hispaania keeles „destinados a producir efectos jurídicos frente a terceros”, itaalia keeles „destinati a produrre effetti giuridici nei confronti di terzi”.

76 — Kohtuotsused Eurocoton jt vs. nõukogu (C-76/01 P, EU:C:2003:335, punkt 54), Madalmaad vs. komisjon (C-147/96, EU:C:2000:35, punkt 25), Les Verts vs. parlament (294/83, EU:C:1986:166, punktid 24–27), IBM vs. komisjon (60/81, EU:C:1981:264, punkt 9) ja „AETR” (EU:C:1971:32, punktid 38–55). Vt ka kohtuotsus Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu (C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 56).

77 — Näiteks kohtuotsustes Deutsche Shell (C-188/91, EU:C:1992:24, punktid 16–18) ja komisjon vs. Kreeka (EU:C:2008:642, punktid 19–23).

93. Esiteks peab vahetegemine ilmselgelt lahutama olulised aktid ebaolulistest aktidest vastavalt akti õiguslikele tagajärgedele. Akti õiguslikud tagajärjed õigustavad õigusliku toimega aktide puhul teistsugust toimeviisi ühise seisukoha kehtestamiseks kui õigusliku toimeta aktide puhul. Vahetegemine on seega seotud omadusega, mis on aktidel endil algusest peale, nimelt tõsiasjaga, et need on liidule rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad. Rahvusvahelise õiguse kohaselt mittesiduvad aktid võivad küll liidu õiguses sisalduva dünaamilise viite tõttu tekitada pärast vastuvõtmist õiguslike tagajärgi liidu õiguse jaoks, kuid need põhinevad liidu vabal tahtel. Selliste õiguslike tagajärgede puhul ei ole tegemist akti enda omadusega.

94. Teiseks näitavad normi ettevalmistavad materjalid, et Maastrichti lepingu kehtivuse ajal tuli lepingute sõlmimise menetluse puhul tugineda *rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvatele otsustele*. Rahvusvahelise lepingu mõistet määratleti selles osas laialt, nimelt – nagu eespool kirjeldatud – „iga rahvusvahelise õiguse subjekti poolt võetava siduva kohustusena”.⁷⁸ Seega näib loogilisena, et selle menetluse osas Amsterdamis lepinguga loodud *lex specialis* lähtub samuti rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvatest otsustest.

95. Selline tõlgendus tagab ka vajalikul määral õiguskindluse, kui tuleb otsustada, kas ETL artikli 218 lõige 9 on menetluses osalevate organite huvides kohaldatav. Kostja pakutud kriteeriumid seda ei tagaks.

96. Osas, milles nõukogu soovib ETL artikli 218 lõike 9 kohaldamiseks pidada piisavaks liidu õiguses sisalduva dünaamilise viitega omandatud õiguslikku toimet, jätkaks ta menetluse kohaldamise seadusandja kaalutluspädevusse. Dünaamilise viite lisamine avaks sätte kohaldamisala, selle asendamine asjaomase rahvusvahelise akti pelga ülevõtmisega liidu õigustikku omakorda välistaks sätte kohaldamise. Selline kriteerium on minu arvates liiga meelevaldne, et otsustada sedavõrd tähtsa normi üle nagu võimaliku menetlusliku õigusliku aluse kohaldamine.⁷⁹

97. Menetlusliku õigusliku aluse kohaldamise kriteeriumina on veelgi ebasobivamad mittesiduva otsuse nõrk rahvusvahelise õiguse alane toime, millele viitasid nõukogu ja komisjon. Sellega seoses tuleks viidata sellele, et rahvusvahelise õiguse allikaid käsitlev õigusteooria püüab viimastel aastatel üha enam hõlmata märksõna *soft law* all ka akte, mis on juriidiliselt küll mittesiduvad, kuid mille kaasamine viitamise kaudu siduva õiguse tõlgendamiseks või mille tegelik tõhusus on teataval määral oluline.⁸⁰

98. Selleks et seda teatavat olulisust käesoleval juhul, see tähendab vaidluse esemeks olevate OIV resolutsioonide puhul näitlikustada, märkis nõukogu õigusega, et kõnealused resolutsioonid kuuluvad rahvusvaheliste tehniliste standarditena Maailma Kaubandusorganisatsiooni tehniliste kaubandustökete lepingu⁸¹ artiklite 2.4 ja 2.5 alla. Kõnealustele standarditele vastavaid tehnilisi eeskirju kehtestaval riigil on eelised juhul, kui needsamad tehnilised eeskirjad vaidlustatakse Maailma Kaubandusorganisatsioonis kaubanduspiirangutena: esineb ümberlütatav eeldus, et asjaomaste rahvusvaheliste normidega kooskõlas olevad tehnilised sise-eeskirjad *ei too kaasa* asjatut tõket rahvusvahelisele kaubandusele.⁸² Minu arvates ei ole *soft law* kategooria puhul siiski tegemist aktide õiguslikult olulise ega selgelt piiritletava kategooriaga. Protseduurilise õigusliku aluse kohaldamise kriteeriumiks see järelikult ei sobi.

78 — Vt eespool 59. joonealune märkus.

79 — Nõukoguga nõustudes leian siiski, et erinevalt piiratud üksikvolituse põhimõttest ei ole seejuures tegemist liidu materiaalsete pädevuste laienemise küsimusega.

80 — Vt Dupuy, P.-M., *Droit international public*, 10. trükk, Paris, Dalloz, 2010, lk 433 ; Malanczuk, P., *Akehurst's Modern Introduction to International Law*, 7. trükk, London, Routledge, 1997, lk 54.

81 — Tehniliste kaubandustökete leping („Technical Barriers to Trade” – „TBT-leping”), Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamise lepingu lisa 1A (EÜT L 366, 1994, lk 86), mille nõukogu kiitis heaks nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega 94/800/EÜ (EÜT L 336, lk 1).

82 — Vt selle kohta Tamiotti, L., „Art. 2 TBT Agreement”, Wolfrum, R. jt (väljaandjad), *Max Planck Commentaries on World Trade Law: Technical Barriers and SPS Measures*, Leiden, Brill, 2007, lk 226.

iv) Vahekokkuvõte

99. ETLT artikli 218 lõikes 9 sisalduv õigusliku toime mõiste all peetakse silmas akti rahvusvahelise õiguse kohast siduvust.

c) ETLT artikli 218 lõike 9 tõlgendamise tulemus

100. Põhimõtteliselt saab teha järelduse, et sõnastuse, ülesehituse ja mõtte ning eesmärgi poolest ei ole ETLT artikli 218 lõige 9 sobiv kohaldamiseks sellistele juhtudele nagu käesolev. Sellise tulemusega ei saa käesoleva asja analüüsi aga lõpetada.

2. Kohaldamine analoogia alusel

101. Nõukogu ja komisjon esitasid nimelt argumente, mis võiksid teatavatel asjaoludel õigustada kohaldamist analoogia alusel, kuigi kumbki käesolevas ettepanekus uuritud normi kohaldamise tingimus ei ole täidetud. Nõukogu ja komisjoni arvates tuleb ETLT artikli 218 lõiget 9 kohaldada niipea, kui rahvusvahelise lepinguga sätestatud organi tegevus kuulub liidu pädevusse, eeskätt kui tegemist on liidu ainupädevusega.⁸³ Vaid nii saab tagada liidu ja selle liikmesriikide tegutsemisvõime nende pädevusvaldkonnas.

102. Seega võiks normi analoogia alusel kohaldamise vajadus tuleneda käesoleval juhul sellest, et rahvusvahelise organisatsiooni (õigusliku toimet) tegevuse puhul, milles liit ei osale, ei paku aluslepingud seadusandja taotletud eesmärgiga vastuollu minnes liidu pädevusvaldkonnas liidusisest menetlust, mida liit võiks kasutada, et tagada oma välispädevuse tõhus teostamine liikmesriikide vahendusel, ja sellest, et huvid on võrreldavad ETLT artikli 218 lõike 9 kohaldamisega tavajuhul.

103. Analooogia kuulub liidu õiguse instrumentide hulka.⁸⁴ See eeldab seadusandja taotletud eesmärgiga vastuolus oleva õiguslõnga⁸⁵ kõrval ka seda, et uuritud juhul ja reguleeritud juhul on huvid võrreldavad. Nende tingimuste kontrollimise rangus sõltub seejuures valdkonnast, millega seoses analoogia alusel kohaldamist kaalutakse. Näiteks karistusõiguses on analoogia täielikult välistatud.⁸⁶ Liidu sisulise pädevuse valdkonnas on analoogia kasutamine piiratud üksikvolituste põhimõtet arvestades omakorda väga problemaatiline.⁸⁷ Teistes valdkondades seevastu, näiteks tuletatud õiguse valdkonnas, mis käsitleb riigis liikumise ja elamise õigust, võib olla alust teha otsus analoogia alusel.⁸⁸

104. Käesoleva kohtuasja kohta tuleb esmalt märkida, et menetluslike õiguslike aluste valdkonnas, kuhu tuleb käesolev kohtuasi liigitada, ei ole analoogia küll välistatud, kuid liidu organite pädevuste säilitamist silmas pidades tuleb selle kohaldamist hoolikalt kontrollida. Peale selle räägib analoogia vastu see, kui norm loodi konkreetse juhtumi jaoks *lex specialis*'ena.⁸⁹ Põhimõtteliselt nõuab tuginemine analoogiale seega selle kohaldamist õigustada võivate aluste põhjalikku kaalumist.

83 — Siinkohal võib jääda lahtiseks, kas käesolevas kohtuasjas on tõepoolest tegemist liidu materiaalse ainupädevusega.

84 — Vt hiljutine kohtuotsus O (C-456/12, punkt 50); vt ka kohtuotsused Ziebell (varem Örnek) (C-371/08, EU:C:2011:809, punkt 58) ja Winner Wetten (C-409/06, EU:C:2010:503, punkt 64).

85 — Kohtujurist Trstenjaki ettepanek kohtuasjas Sapir jt (C-645/11, EU:C:2012:757, punkt 118), kohtujurist Alberi ettepanek kohtuasjas nõukogu vs. Busacca jt (C-434/98 P, EU:C:2000:298, punkt 26).

86 — Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 49, EIÕK artikkel 7, Euroopa Inimõiguste Kohus, *K.A. ja A.D. vs. Belgia*, nr 42758/98 ja 45558/99, 17. veebruar 2005, punkt 51.

87 — Vt Calliess, C., „Art. 5 EUV”, Calliess, C. ja Ruffert, M. (väljaandjad), *EUV/AEUV*, 4. Aufl., München, C. H. Beck, 2011, punkt 9.

88 — Vt kohtuotsused Eind (C-291/05, EU:C:2007:771, punktid 43 ja 45) ja O (C-456/12, punkt 50).

89 — Kohtuotsus Haneberg (C-28/91, EU:C:1992:285, punktid 21–25).

a) Vahetegemine kahe juhtumite rühma vahel

105. Aluslepingud lähtuvad eeldusest, et liidu pädevusi teostavad liidu institutsioonid.⁹⁰ Kui liidu pädevusvaldkonnas asub tegutsema rahvusvaheline organisatsioon, näib süsteemi loogika esmalt nõudvat, et liit ise asub tegutsema organisatsiooni liikmena. Paljudel juhtudel ei ole aga liit organisatsiooni liige.

106. Siin tuleb käesoleva kohtuasja lahendamiseks minu arvates vahet teha kahel juhtumite rühmal. Esiteks on olemas terve rida olukordi, milles liit ei saa astuda rahvusvaheliste organisatsioonide liikmeks rahvusvahelisest õigusest tulenevatel põhjustel. Sellise olukorraga on tegemist juhul, kui rahvusvaheline organisatsioon ei luba liikmeks astuda riigiülestel organisatsioonidel või kui rahvusvaheline organisatsioon on liidu liikmeks astumise taotluse mis tahes põhjusel rahuldamata jätnud. Vastavalt Euroopa Kohtu praktikale teostatakse sellisel juhul liidu välispädevust liidu huvides ühiselt tegutsevate liikmesriikide vahendusel.⁹¹

107. Asi on teisiti juhul, kui liidul on lubatud olla asjaomase rahvusvahelise organisatsiooni liige ja organisatsioon ei ole liikmeks astumise taotlust seni rahuldamata jätnud. Sellisel juhul kujutab liidu liikmeks astumine *kõige loomulikumat teed* liidu pädevuste tõhusaks teostamiseks.

108. Käesolev kohtuasi tuleb liigitada teise juhtumite rühma. OIV lubab 3. aprilli 2001. aasta lepingus vastavalt lepingu artiklile 8 astuda liikmeks „rahvusvahelistel riikidevahelistel organisatsioonidel” ja seega ka liidul. Komisjon avaldas seepeale 2008. aastal, võttes aluseks veidi enne seda liidu õiguses kasutusele võetud dūnaamilised viited OIV resolutsioonidele⁹², soovitusel anda volitused liikmeks astumise üle läbirääkimiste alustamiseks, kuid kõnealused volitused jäeti andmata liidusisestel põhjustel, nimelt kuna nõukogus ei saavutatud selleks vajalikku enamust.

109. Neil asjaoludel piirdun järgnevates kaalutlustes, mis puudutavad ELTL artikli 218 lõike 9 analoogia alusel kohaldamise küsimust, teise juhtumite rühmaga. Seega jätan kõrvale küsimuse, mil määral saaks sätte analoogia alusel kohaldamist õigustada lepingute puhul, mille sisu kuulub liidu pädevusse, kuid mille osaline liit rahvusvahelise lepingu vormi tõttu „veel” olla ei saa.⁹³

b) Analoogia alusel kohaldamine asjaomase juhtumite rühma raames

110. Minu hinnangul on sätte analoogia alusel kohaldamine kõnealuses osas välistatud.

111. Esiteks tähendaks kostja pakutud ELTL artikli 218 lõike 9 tõlgendus tegelikult pigem tagasipöördumist EMÜ asutamislepingu artikli 116 juurde. Viidatud sätte tunnistati aga teadlikult kehtetuks ja seda ei jõustatud enam, pealegi oli selle kontekst täiesti teistsugune. Aluslepingute autorite ilmselget tahet ei võetaks sel juhul arvesse.

90 — Schmalenbach, K., „Art. 300”, Calliess, C. ja Ruffert, M., *Kommentar zu EU-Vertrag und EG-Vertrag*, 2. Aufl., Neuwied, Luchterhand, 2002, punkt 74.

91 — Arvamus 2/91 (EU:C:1993:106, punkt 5); kohtuotsus komisjon vs. Kreeka (EU:C:2009:81, punkt 31), kohtujurist Boti ettepanek kohtuasjas komisjon vs. Kreeka (C-45/07, EU:C:2008:642, punkt 47). Laiemalt: kohtuotsus AETR (EU:C:1971:32, punktid 81–90) (ühenduse pädevuse muutmise kohta), kohtujurist Tizzano ettepanek kohtuasjas komisjon vs. Saksamaa (C-433/03, EU:C:2005:153, punkt 87). Vt üldiselt Cremona, M., *Member States as Trustees of the Community Interest: Participating in International Agreements on Behalf of the European Community*, EUI Working Papers 2009/17.

92 — Käesoleva ettepaneku punkt 33.

93 — Selle küsimuse kohta teleoloogilise tõlgendamise raames kohtujuristi Kokotti ettepanek kohtuasjas CITES (EU:C:2009:249, punkt 76). Normi analoogia alusel kohaldamise kohta: Lorenzmeier, S., „Art. 218”, Grabitz, E. jt (väljaandjad), *Das Recht der Europäischen Union*, 51. Ergänzungslieferung, München, C. H. Beck, 2013, punktid 64–66.

112. Teiseks jääks analoogia alusel kohaldamise puhul arvesse võtmata kaks õiguse olulist suundumust. Esiteks läheb järjest rohkemate rahvusvaheliste organisatsioonide tegevus üle liidu pädevusse. Teiseks ja eelkõige kõrvaldati ja kõrvaldatakse rahvusvahelisest õigusest tulenevad takistused, mis ei luba liidul astuda rahvusvaheliste organisatsioonide liikmeks. Üldjuhul peab liit oma ainupädevuse teostamiseks astuma rahvusvahelise organisatsiooni liikmeks. Euroopa Kohtu praktika kohaselt on liidu institutsioonidel ja liikmesriikidel liidu ainupädevusvaldkonnas kohustus kasutada kõiki õiguslikke ja poliitilisi vahendeid, et tagada liidu osalemine lepingutes.⁹⁴ Nõukogu seisukohaga nõustumise korral saaks aga liit tulevikus vabalt otsustada, kas ta tahab astuda rahvusvahelise organisatsiooni liikmeks või soovib liikmeks astumata kehtestada seisukohti samal viisil nagu pärast liitumist. Nimelt kui nõustuda nõukogu käsitusega, mis puudutab dünaamilise viitamise tagajärgi, võiks liit muuta sellise viitamisega ETL artikli 218 lõike 9 ise kohaldatavaks ja luua nii olukorra, et rahvusvahelise organisatsiooni liikmeks astumisest on teataval määral võimalik loobuda.

113. Lõpuks välditaks käesoleval juhul ETL artikli 218 lõike 9 analoogia alusel kohaldamisega Euroopa Parlamendi pädevust. ETL artikkel 218 näeb põhimõtteliselt ette parlamendi osalemise lepingu sõlmimisel. Parlamendi osalemine on ette nähtud nii juhul, kui liit astub rahvusvahelise organisatsiooni liikmeks, kui ka – nagu eespool märgitud – juhul, kui rahvusvahelistes organisatsioonides võetakse vastu õigusliku toimega otsus. ETL artikli 218 lõikes 9 on aga parlamendi osatähtsust vähendatud ja nähtud ette vaid viivitamatu ja ulatuslik teavitamine. ETL artikli 218 lõike 9 laiendamine ka liikmesriikide omavahelistele lepingutele piirab märkimisväärselt parlamendi osalemisõigusi. Õige õigusliku aluse valikul on aga eriline tähtsus ka ühenduse asjaomaste institutsioonide eelisõiguste säilitamisel.⁹⁵

114. ETL artikli 218 lõike 9 analoogia alusel kohaldamise poolt ja vastu rääkivate aluste hoolikas kaalumine ei toeta seega analoogia alusel kohaldamist.

C. Järeldus

115. ETL artikli 218 lõike 9 ei ole seega sobiv õiguslik alus käesolevas asjas kõne all oleva otsuse jaoks. Minu eespool esitatud märkusi arvestades ei ole seejuures tegemist ka puhtalt vormiveaga.⁹⁶ Vaidlustatud otsus tuleb tühistada.

D. Muud väited

116. Arvestades tehtud järeldust, ei käsitle ma – isegi mitte vastuvõetavuse aspektist – menetluse astujate esitatud täiendavaid väiteid, nimelt Madalmaade väidet, mille kohaselt oli vaidlustatud otsus ebapiisavalt põhjendatud, ja Ungari väidet, mille kohaselt ei olnud tagatud parlamendi osalemine.

E. Tühistamise tagajärgede piiramine

117. Nõukogu palus otsuse tühistamise korral jätta selle tagajärjed jõusse. Hageja vaidles sellele taotlusele vastu.

118. ETL artikli 264 teise lõigu kohaselt võib Euroopa Kohus, kui ta seda vajalikuks peab, märkida, millised tühistatud õigusakti tagajärjed loetakse kehtivaks.

94 — Kohtuotsus Kramer jt (EU:C:1976:114, punktid 44 ja 45). Vt Hoffmeister, vt eespool 2. joonealune märkus, lk 59.

95 — Kohtuotsus CITES (EU:C:2009:590, punkt 48).

96 — Vt kohtuotsus komisjon vs. nõukogu (165/87, EU:C:1988:458, punkt 19).

119. Vaidlustatud otsusega kehtestati liidu seisukoht, millele pidid asuma ja millele asusid liidu liikmesriigid, kes olid OIV lepingupooled. Näib, et selles osas vastab olukord olukorrale, milles Euroopa Kohus luges vaidlustatud otsuse tagajärjed kehtivaks kohtuasjas CITES.⁹⁷

120. Käesolev asi erineb kohtuasjast CITES siiski juba selle poolest, et viidatud kohtuasjas ei vaielnud hageja otsuse tagajärgede jõusse jätmise taotlusele vastu. Käesolevas asjas esitas hageja vastuväite, tuues esile liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse raames tekkivate võimalike tagajärgede argumendi.

121. Nagu Slovaki valitsus õigustatult märgib, ei ole käesoleval juhul arusaadav, kelle õiguskindlust tühistamisega ohustatakse. Vaidluse esemeks olevad OIV resolutsioonid on vastu võetud ja otsuse tühistamine ei mõjuta nende kehtivust. Minu hinnangul tuleb teise võimalusena esitatud nõue seetõttu rahuldamata jätta.

F. Kohtukulud

122. Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Minu ettepaneku kohaselt on kohtuasja võitnud hageja, kes on esitanud asjaomase nõude. Seega tuleb kohtukulud välja mõista nõukogult. Menetlusse astujad kannavad kodukorra artikli 140 lõike 1 alusel ise oma kohtukulud.

V. Ettepanek

123. Eeltoodud kaalutlustele tuginedes teen Euroopa Kohtule ettepaneku langetada järgmine otsus:

1. Tühistada nõukogu 18. juuni 2012. aasta otsus, millega kehtestatakse Euroopa Liidu nimel vastu võetav seisukoht seoses Rahvusvahelises Viinamarja- ja Veiniorganisatsioonis (OIV) hääletamisele tulevate resolutsioonidega.
2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Liidu Nõukogult.
3. Jätta Tšehhi Vabariigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi, Ungari, Madalmaade Kuningriigi, Austria Vabariigi, Slovaki Vabariigi, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ja komisjoni kulud nende endi kanda.

⁹⁷ — Kohtuotsus CITES (EU:C:2009:590, punktid 63–66).